

Smaastykker.

VII.

EN PRÆST SVÆRGER SIG 1533 FRI FOR AT VÆRE KÆTTER OG TROLDKARL.

Af **Bjørn Kornerup.**

Blandt de ældre Arkivsager, som ved Udvekslingen med Norge 1939 blev afgivet til Danmark, findes ogsaa enkelte, som er af kirkehistorisk Interesse og har saa meget større Betydning, som de paa Grund af deres hidtidige Opbevaringssted endnu ikke er kommet Forskningen til Gode. Et og andet kan egne sig til Meddelelse i »Kirkehistoriske Samlinger«, saaledes nedenstaaende Brev, et Tingsvidne af 3. Juni 1533 fra Horsens Byting om, at en Præst, Hr. Hans Pedersen, ved Tyltered havde svoret sig fri for Anklagen¹ for at være en »Kætter og Troldkarl«². Desværre er intet nærmere bekendt om samme Mand saa lidt som om hans Modstander og Kollega, den sammesteds nævnte Hr. Jacob. Om Præsterne i Horsens før Reformationen gælder endnu i det væsentlige, hvad Byens Historieskriver, O. Fabricius, udtalte 1879: »Byens Præster før Reformationen vides der nu Intet om«³.

¹) Om Fremgangsmaaden hermed jvfr. Chr. L. E. Stemann, Den danske Retshistorie indtil Christian V's Lov, 1871, S. 159 ff.

²) Original paa Papir i Rigsarkivet, Privatarhiver paa Papir, Hans Pedersen.

³) O. Fabricius, Horsens Kjøbstads Beskrivelse og Historie, 1879, S. 89.

Alle mend, thette breff seer heller høre lesse, kwndh giøre Iepp Powelsß, biøffoget i Horsß, Lass Iensß, boremesster, Rassmus Matzß, radman, Michel Crisstenß, boriger, kwndh giøre wij, anno dominj mdxxxiiij tisdagh nesth effter pienx søndagh tha war skicket for oss och for flere danne mend, som then dagh Horsß biøtingh søchte, thenne breffwisser, her Hanss Pedersß, pressth, hwilcken ther loffligh essket, biedis och fick eth fwlth tingis witnie aff viij loffasth danne mend, som ware Dienus¹ Esskisß, Moghenss Mickelsß, Per Billsß, Benedictus sallmager, Ienss Persß schomager, Iepp Meringh, Ienss Iensß paa Nøregade och Olluff Krabbe, hwilcke viij for^{ne} danne mend witnie paa theris gode tro och rette sandhen, ath the saa och hørde ij danne mend for thennem witnie, som war Mass Terckelsß och Per schreder, som war for^{ne} her Hanss Persß elloffwess² høringh, hwilcke ij for^{ne} danne mend witnie paa theris gode tro och rette sandhen, ath the war nerwerendis hoss samme dagh, som for stander schreffuet, saa och hørde, her Hanss Persß gaff sin loff och gjorde sin wern³ sielff xij^{te} met danne mend och danne swenne och brussth hannem inghen wern⁴, och swore han saa formedelsth met sin hellighenss eyd, och badh han segh saa gudh till hielpp och alle hellighen, thet han war inghen kietter heller trolde karlle, heller han haffde aldrig brwget noghen werligh stiøcker, thet antthen hanss hieder heller ere kwndh krencke i noger made, och worde han segh⁵ for sligh sagger och for alle werligh sagger, som her Iachopp saffde hannem oppaa, och war hanss loffwes høringh her for tingis dom och melthe hanss loff och wern stadigh och fasth ath bliffue, till saa lengij hwn fieldis effter loffuen, hwilcke loff

¹) En Sideform til Dines (Dionysius) jvfr. Danmarks gamle Personnavne I, 198.

²) Ojensynligt Fejlskrift for »loffwess høringh« (Lovhøring), jvfr. denne Form længere nede i Brevet.

³) ɔ: edelig fralagde sig den fremsatte Beskyldning.

⁴) ɔ: der befandtes ingen Mangel ved hans Retsforsvar.

⁵) ɔ: rensede sig for Anklager for (worde af værge).

och wern han saa giffuet haffuer, och konghinss foget hannem for rette fandh, saa ath han war nermere till ath werij sin hieder och ere och thij gierninger, ther han ickij giørth haffuer, en antthen her Iachop heller nogher kan hannem oppaa sigge heller till legge met wreth. Ath ij for^{ne} danne mend saa for oss witnie och till stodh och viij for^{ne} danne mend witnie effter, thet witnie wij met wore indezegell nedhen paa thette wort obne breffue.

[Samtidig Paaskrift:] Her Hanss Persß.
